

si est. b. necesse est esse. c. at qui est. c. Non necesse est esse. b. vel non esse. Sed cum non sit necesse. b. eē vel non esse: nō erit necesse. a. esse vel non esse. idē quoq; tale firmabit exemplū. Si est homo: animal ē: et si est animal erit corpus animatū. at q est corpus animatum nō necesse erit animal eē. quocirca nec hoīez quoq;

Secundus quoq; modus est hic prime figure: cū ita proponimus. si est. a. est. b. et si est. b. necesse ē nō eē. c. at vero est. a. nō est igitur. c. cuius demōstratio talis est. Nam si est. a. est. b. Id enim prima cōditio mōstrabat: que ē si sit. a. eē. b. Cū vero sit. b. necesse ē nō eē c. Id enī consequētia preferebat in qua pronūciabat si est. b. cōsequi ex necessitate: vt nō eēt. c. si igit sit. a: non erit. c. quod si id quod propositio vltimū cōstituit ponat assumptio. i. non esse. c. nullus ē hic syllogism⁹ Nam si de aliqua re ita proponatur. si hō sit. est animal et si est animal non est lapis: at non est lapis: non necesse erit aut esse aut non esse animal. Eodē mō nec hominem. potest enim si lapis non sit esse lignū vel cetera que nec animalia sunt: nec inter homines numerantur

Tertius modus est prime figure: cū id assumptio cōstituit q; propositio prima pōebat: cuius ex tertia ppositione principium est: cū proponimus. si est. a. non ē. b. si nō est. b. necesse ē eē. c. Hic enī rursus si. a. terminus assumatur ita vt in prima enunciatōe ē positus. ita dicit. at qui ē. a. est igit. c. Probatio vō similis ē superioribus. Nam q; est. a. non est. b. et q; non est. b. est. c. quia igit est. a. est. c. quod si. c. terminus assumatur nihil necessarius fiet. Ut si ita proponimus. si hō est: non est insensibile. si non est insensibile est animal. est autem animal: non necesse est esse hominem.

Quartus modus qui ex quarta propositione principium capit: est qui ex tali propositione formatur. si est. a. non est. b. si non est. b. non est etiaz. c. Hic enī si. a. ē: necesse est non eē. c. Demōstratio vō eadez est que in superioribus modis. et si nō eē. c. assumat: nulla erit necessitas complexionis hoc modo. Age enim proponat. si est hō: non est irrationale: et si non est irrationale: nō est inanimatum. At qui non est inanimatū. nō necesse est esse hominem.

Quintus modus est ex quinta enunciatione procedens. Cuius prima talis est ppositio. si nō est. a. est. b. si est. b. etiā necesse est. c. eē. at nō est. a. c. igitur necesse est eē. Hic quoq; pri⁹ dicta ppositio facit consequentiā necessitatis. at si id qd ē. c. assumatur: nulla necessitas euenit. Sit. n. ppositum. si non est irrationale rationale est. sed si rationale est. animal est. et assumamus: sed ē animal: nō necesse erit vel eē vel non esse irrationale.

Sextus modus est ita ppositus: que sexta ppositio facit. si nō est. a. est. b. et si ē. b. non est. c. at. qui nō est. a. non est igit. c. Similis vero superioribus est demōstratio. at si. c. assumat eodē mō nullus est syllogism⁹. Nam si sit ppositio. si animal nō est. inanimatū est et si inanimatū ē: sensibile non est. si assumamus. at nō ē sensibile: nō necesse erit vel eē vel non esse animatū.

Septim⁹ mod⁹ est q; ex septima ppositione est. si. a. non est. b. non ē. et si nō ē. b. necesse est eē. c. at non est. a. necesse est igit eē. c. qd si. c. assumatur. nihil sit necessarius. nā si pponim⁹. si non est animatū: non est animal: et si animal nō sit insensibile est: assumamusq; at est insensibile: nō necesse est vel esse vel non esse animatū.

Octausus modus est: q; ita pponit. si non est. a. non est. b. et si nō ē. b. necesse ē nō eē. c. at q nō ē. a. nō est igit. c. qd si. c. assumat nulla erit necitas. age. n. ita pponam⁹. si nō ē animal nō ē animal et si nō ē animal necesse ē nō eē sensibile. at nō ē sensibile

non necesse erit nō eē animal: vt arbores herbas: et qdq; vitali trā aīa nō etiā sensibili vegetat. In prima igit figura ex trib⁹ terminis fiat hypothetice. xvi. cōplexiones: ita vt id qd ppositū ē i pponē: id i assumptōe quoq; ponat. Octo quidē si. a. termin⁹ in assumptōe ponat. Octo vō si. c. q; si. a. terminus ponendo assumat: erunt octo necessarij syllogismi. si vō. c. termin⁹ ponēdo assumat null⁹ syllogism⁹ ē. Eodē quoq; mō sillogiz. pplexionūq; ordo cōstabit si id i assumptōe qd i pponē positū fuerat auferat. sicut quoq; sexdecim cōplexiones: quaz octo quidē vbi id qd seqt auferit itegra necessitate p durat. octo vō i qb⁹ id qd pcedit auferit: necessitate nō eadē rōne cōseruat: hō rō vō oīum subdāt exēpla. Prim⁹ igit mod⁹ ē hic. si est. a. ē. b. et si ē. b. et. c. eē necesse ē. at nō ē. c. igit. a. nō est. qd si assumamus at nō ē. a. nihil euenit necessariū. Sit. n. ppo bec. si hō ē animal: et si animal ē animal eē necesse ē. atq; nō ē hō. nō igit necesse erit: vt sit vel non sit animal. Sec⁹s mod⁹ ē. si. ē. a. ē. b. et si ē. b. h. eē. necesse ē at. c. ē igit. a. nō erit. qd si assumamus ita. at nō ē. a. si necesse erit eē. c. vel nō eē. nā si sit ppo. si hō ē animal est et si animal ē lapis nō ē: si assumamus at nō est homo non necesse ē lapidē eē vel nō eē. Tert⁹ mod⁹ ē. si ē. a. nō ē b. et si nō ē. b. necesse ē eē. c. at nō ē. c. necesse ē igit nō eē. a. qd si. a. terminū tollat assumptio: nihil euenit necessariū. Age. n. sit ppo. si hō ē: nō ē animal: et si animal nō ē: animal ē: necesse est: at non est homo. non necesse ē eē vel nō eē animal. Quartus si ē. a. nō ē. b. et si non est. b. necesse ē nō eē. c. At ē. c. igit. a. nō erit. qd si assumamus nō eē. a. nulla necessitas cōplexionis inuenitur. nā si sit ppo. si hō ē. nō est irrationale. si irrationale non ē: inanimatū nō eē necesse est. At non ē homo: nō necesse ē eē: vel nō eē inanimatū. Quintus si. a. nō ē. b. et si. b. ē: etiā. c. eē necesse ē. at si ē. c. igit. a. esse necesse ē. qd si. a. termin⁹ assumat: nullus fiet syllogism⁹. sit enī ppositio: si irrationale nō ē: rationale ē: et si rationale ē: animal ē: atq; irrationale ē. nō necesse erit eē: vel nō eē animal. Sextus. si nō ē. a. est. b. et si est. b. necesse est nō esse. c. At qui ē. c. igit. a. eē necesse ē. qd si a. terminū sumā nulla necessitas inuenit. sit. n. ppo talis si animal non sit: inanimatū ē. et si inanimatū est sensibile non est. at qui animal est. non erit necesse esse vel nō eē sensibile. Septimus si nō ē. a. non est. b. et si nō est. b. necesse est eē. c. at. c. nō est igit. a. esse necesse ē qd si. a. terminū superimus cōplexio nullam facit necessitatē. sit vero ppo talis. si animal nō sit: nō ē rationale si rationale non ē: irrationale est. et si assumo. at qui animal ē. nō necesse est vel eē rationale: vel non eē. Octausus modus ē qui hac pponē format. si nō est. a. non ē. b. et si. b. non est. c. non esse necesse est. at qui est. c. igit a. eē necesse ē. Quod si. a. terminū superis: nulla fiet necessitas. sit enī ppositum. si non est animal non ē homo: et si non est homo: necesse est non esse risibile. At qui est animal: non necesse erit eē vel non esse risibile: ac de prima quidem figura satis dictum est: sequenti vero volumine de secunda tractabitur.

De syllogismo hypothetico. Liber Secundus

Conditionalium propositionum: que tribus terminis constant: secunda figura: ē quotiens cum aliquid dicitur vel esse: vel non esse: sequitur vt duo quedam vel eē vel non esse dicantur. variantur autem i ipsis propositionibus: vel etiam in conclusionibus sicut assumptionis ordinem multis modis quod vt facilius innotescat: prius cuncte propositiones

id ex superioribus manifestum est: at si non est. a. nihil ad. c. Tunc enim. c. non erit si esset. a. exemplū vō hoc est: vt si sit. a. animal. b. insensibile. c. inanimatū. Si igitur sit propositio talis. si nō est animal est insensibile si est aīal: nō ē ianimatū. At q est insensibile. nō igitur est animal. sed non sequit̄ vt sit: vel non sit inanimatū. quod si. c. terminū sumpseris: siquidē affirmes facies sillogisimū. nam si est. c. nō erit. a. qd̄. si. a. si sit. erit. b. Si igit̄. c. fuerit: erit. b. At si negaueris. c. nihil ē necessarius. si enim assumamus: at non est. c. nō necesse erit vel esse: vel non esse. a. quocirca ne. b. quidē. Mā si inanimatū negaueris: non necesse ē esse vel nō esse aīal quocirca ne insensibile quidē esse vel non esse. Ex septima ppositione cōclusio est cum ita pponimus. si non est. a. nō est. b. si est. a. est. c. Dico qz si est. b. erit. c. nam qm̄ ita ppositū est. si non esset. a. nō eē. b. erit. a. si sit. b. At si sit. a. erit. c. Si igit̄ sit. b. erit. c. quod si. b. terminuz negat assumptio nulla erit in conclusiōe necessitas. nā si nō sit. b. nihil erit necessariū esse vel nō esse. a. quocirca. ne. c. quidē velut in his terminis si enim sit. a. aīatū. b. aīal. c. viuere. si sic enūciemus. si nō est aīatū: nō ē aīal. si est aīatū viuit si igit̄ assumamus: at non est aīal nō necesse est esse: vel nō esse animatū. quocirca nec viuere. quod si assumamus. c. terminū. si quidē negemus: erit sillogisimi necessitas perfecta. si vero affirmemus: nulla ē cōclusio. nam si nō est. c. nō erit. a. et si nō est. a. non est. b. si igit̄ non sit. c. nō est. b. quod si affirmetur. c. nihil est necessariū. siue enī necesse est esse: siue non necesse est eē. a. nihil ad. b. vt in superioribus terminis poterit ostendi. si enim viuit: et si necesse est eē aīatū: non necesse ē esse aīal: vel nō esse. quod si nō est necesse esse aīatū: nō necesse ē eē vel non esse aīal: vt necesse sit non esse aīatus: fieri non pōt. Ex octaua propositione conclusio talis est: cuz ita proponitur si non est. a. nō est. b. et si est. a. non est. c. Dico qm̄ si est. b. non est. c. nā si est. b. est. a. quod si est. a. non est. c. si igit̄ est. b. nō erit c. quod si. b. terminuz assumptio neget: nihil ē necessarius: si. n. nō sit. b. non necesse erit. a. esse vel non eē quo fit vt nec. c. quidē: velut in his terminis si sit. a. animatus. b. animal. c. inanimatus. si igit̄ proponam⁹ si nō est animatus nō ē aīal: si est aīatus non est inanimatus. et assumamus. sed nō est aīal nō necesse ē esse: vel non esse animatus quocirca ne aīatus qd̄. at si. c. terminus assumatur: si qd̄ cum affirmatione ponat̄. erit necessitas sillogisimi. nā si est. c. non est. a. quod si non est. a. nō est. b. si igitur est. c. non est. b. at si. c. terminuz negat assumptio. nihil est necessarius. nā si si est. c. non necesse erit esse vel non esse. a. quo fit vt ne. b. quidē. nā si non est inanimatus fortasse qd̄ necesse sit eē aīatus: sed non necesse sit aīal eē. Inuenient̄ autē termini. in quibus nō necesse sit esse. a. veluti si ponamus. c. nigrū. a. album negato nigro si consequit̄. vt affirmetur album: et secunde figure qd̄ in equimodas cōplexiones oēs (vt arbitroz) explicuimus. si vero equimode sint: nullus oīno sit sillogisim⁹. equimode vero sunt hoc modo. quotienscūqz enim. a. termin⁹ ad. b. et simul esse et non esse ponitur quoquo modo. b. atqz c. termini varient̄. Harum igitur que equimode eē dicuntur complexiones: nulla est collectibilis. Sunt autem omnes equimode complexiones he.

Si ē. a. ē. b. si ē. a. est. c. si est. a. est. b. si est. a. non est. c.
 Si ē. a. nō ē. b. si est. a. est. c. si est. a. nō ē. b. si ē. a. nō ē. c.
 Si non est. a. est. b. si nō ē. a. est. c. si non est. a. est. b.
 Si nō ē. a. nō ē. c. si nō est. a. nō est. b. si non est. a. ē. c.

Si non est. a. non est. b. si nō est. a. non est. c. Quaz ibecillā cōclusionē: atqz oī carentē necessitate: ex assumptionibus quoquomodo factis inueniamus necnō superius sim descriptos modos etiā terminos facillime repire poterimus: per quos demonstratur nullā in talibus cōplexionibus inueniri posse cōstantiā. Cāc de secunda qd̄ figura: quanti sint et quot modis fiat sillogisimi diligenter ostendimus. fiunt at si ineqmōde qdem cōplexiones fuerit. b. termino assumpto sillogisimi octo totidēqz. si. c. termin⁹ assumatur. sunt igit̄ scde figure. xvi. sillogisimi: totidē. b. atqz. c. termino nō ita vt opz assumptis complexiones fiunt: qd̄ nihil ad moduz colligat̄. Nunc igit̄ de tertia figura dicendus est: In qua quidē totidē cōplexiones fiunt. et totidē sillogisimi sed ita vt nō eqmōde ppositiōes ponat̄. qd̄ si equimode fuerint: nullus oīno (vt in scda figura dictuz) fiet sillogisimus. Exponamus igit̄ oēs figure tertie in equimodas propositiones. si ē. b. est. a. si est. c. si est. a. si est. b. est. a. si nō est. c. non est. a. si non est. b. ē. a. si est. c. nō est. a. si non est. b. ē. a. si nō est. c. nō est. a. Et nunc quidē. a. cuz. b. esse. cuz. c. vero nō esse est pposituz. Rursus vō. a. qd̄ cum. b. non eē. cuz. c. vō eē pponatur. Si est. b. nō ē. a. si est. c. ē. a. si est. b. non est. a. si non est. c. est. a. si nō ē. b. non est. a. si est. c. est. a. si nō est. b. non est. a. si non est. c. est. a. Tertie igit̄ figure primus modus est hmoi. si est. b. est. a. si est. c. non est. a. qui quidem diuersus ē a secunde figure primo mō. Illic. n. si. a. eēt vel non esset. b. c. esse dicebatur. Nunc vō si. b. vel. c. fuerint. a. esse vel nō esse proponit̄. Equimode at ppositiōes non sunt: que in alia pte. a. esse: in alia nō esse constituūt: velut si superius cōprehensa ppositiōe. Mā si ē. b. ē. a. si est. c. nō est. a. Quibus ita positis dico: qz si est. b. non esse. c. necesse est. Si. n. est. b. est. a. qd̄ si est. a. non est. c. si igit̄ est. b. non est. c. quod si. b. terminus abnuat̄: null⁹ ē sillogisimus. si enim. b. non sit: non necesse erit vel esse vel nō esse. a. Nec. c. igit̄ necesse erit vel esse vel non esse: velut in hoc exemplo. si sit aīal. b. a. aīatus. c. mortuum: et pponat̄. si aīal est animatus ē. si mortuum est: aīatus non ē. At non ē animal: non necesse ē eē: vel nō eē aīatus. Que. n. nō sunt aīalia: possunt eē aīata: vt arbores: possūt eē nō aīata vt lapides. Quocirca si aīal si fuerit: nec mortuuz qd̄ esse: vel non esse necesse ē.

Plura. n. si sunt aīalia: que mortua etiā sūt: vt lapides. ita. n. mortua dicuntur: que aliqui vixerunt. Ab assumptione vō. c. termini affirmatio faciet sillogisimum. Mā si. c. ē. b. non erit. si. n. c. est non est. a. At si si sit. a. nō erit. b. si igit̄ est. c. b. non erit. Negatio vō. c. nihil explicat necessitatis. Nam si non est. c. non necesse ē esse vel non esse. a. Quo fit vt ne. b. quidem. nam si non sit mortuum non est necesse esse animatū vel nō esse. Quedam enim que nō sunt mortua: animata sūt vt arbores. Quedā vō cum mortua non sint: nō sunt animata: vt lapides: quo fit vt ne animal quidem eē vel non esse necesse sit: si mortuum destruat̄. Ex secunda vō ppositione hic modus est colligendi. si ē. b. est. a. si non est. c. non est. a. Dico. qz si est. b. erit. Mā si est. b. ē. a. si cum est. a. ē. c. Ita enim conuertitur talis ppositio: que ait. si non est. c. non est. a. si igit̄ est. b. ē. c. Qd̄ si. b. terminus negetur: nulla sit necessitas sillogisimi. Nam si non est. b. non necesse est eē vel nō eē. a. Quocirca nec quidem pueniet vlla necessitas: vt i his terminis si sit. b. aīal. a. aīatus. c. corporeum et enunciet̄ sic. est aīal est aīatus si non ē corporeum: non ē aīatus et assumatur. At qui non est animal: non

necesse est esse: vel non esse corporeum. **L.** Vo terminus si negetur: erit necessitas syllogismi. Nam si non est. c. non est. a. Quod si non est. a. non est. b. Ita enim converti potest. Si igitur non erit. c. non erit. b. Si affirmetur. c. nulla est necessitas. nam si est corporeum: non necesse est animatum esse vel non esse. Quocirca nec animal quidem esse vel non esse necesse est. **T**ertia propositio talis recipit conclusionem. Si non est. b. est. a. si est. c. etiam est. a. dico quod si non est. b. non est. c. si non est. b. est. a. Quod si sit. a. non erit. c. ita enim poterat converti ea pars propositio. que si est c. terminus. c. terminum non esse dicebat. fit igitur ut si non sit. b. non sit. c. quod si affirmetur esse. b. terminum: nulla est necessitas conclusionis. Nam si sit. b. necesse est quod de non esse. a. sed non necesse est esse. c. ut in his terminis si sit. b. animal. a. inanimatum. c. animal. Si igitur ponatur sic. si non est animal: inanimatum est. si est animal non est inanimatum. Si igitur ponamus esse animal: sequitur quidem ut non sit inanimatum: sed non necesse est: ut sit animal. **L.** Vo terminus si affirmetur: fiet necessario conclusio hoc modo. Nam si est. c. non est. a. si non est a. est. b. Id enim sequebatur eam propositio: que si non esset. b. terminus. a. terminum esse dicebat. Si igitur sit. c. est. b. quod si idem. c. terminus abnuatur: nullus est syllogismus. Nam si non sit. c. non necesse est esse vel non esse. a. quo fit ut ne. b. quidem. Nam si non est animal: non necesse est esse: vel non esse inanimatum. Quocirca ne animal quidem. **E**x quarta propositio talis est syllogismus si non est. b. est. a. si non est. c. non est. a. Dico quod si non est. b. est. c. Nam si non est. b. est. a. si vo. a. fuerit: necesse est esse. c. Id enim sequitur eam propositio. que ait. si non est. b. c. non est. a. Si igitur non sit. b. est. c. At si. b. terminus affirmetur: nullus est syllogismus. Sequitur enim ut non sit. a. sed non sequitur: ut sit vel non sit. c. velut in his terminis. Nam si sit. b. quidem insensibile. a. animal. c. animal: et proponatur si non est insensibile est animal si non est animal non est animal. si sit insensibile: non est animal: sed non necesse est esse: vel non esse animal. **L.** Vo terminus si negetur. fiat propositio syllogismus. Nam si non est. c. non est. a. si non est. a. erit. b. Id enim consequitur eam propositio. que dicit: si non est. b. est. a. Si igitur non sit. c. erit. b. quod si sit. c. non est necesse est vel non esse. a. Quo fit ut ne. b. quidem. Nam si est animal: non necesse est esse animal vel non esse. Quo fit ut ne insensibile quidem esse vel non esse necesse sit. Et hactenus quod de quattuor modis ita disposuimus: ut ad. b. terminum quoquo se modo b. a. terminum esse ponere. ad. c. vo non esse. Illuc ita statuamus: ut. a. terminum ad. b. terminum non esse dicatur: ad. c. vo esse ordine. s. commutato. Omnes vo esse non equimodas propositiones illud ostendit quod. a. quidem affirmativus ad. b. est: ad. c. negativus propositio aut si negativus ad. b. affirmativus ad. c. retinet enunciationem. **Q**uinta igitur propositio talis facit syllogismum cum talis est propositio. Si est. b. non est. a. si est. c. est. a. Dico quod si est. b. non est. c. nam si est. b. non est. a. Si vo non sit. a. non est. c. Id. n. talis propositio consequetur: quod si est c. terminus. a. quoque esse dicebat. si est igitur. b. non est. c. At si negetur. b. nullus est syllogismus. si enim non sit. b. non necesse est esse. d. Quo fit ut nec ad. c. quidem vlla necessitas pueniat: et in terminis idem patet. nam si sit. b. quidem mortuum. a. animal. c. animal. et sit ita propositio: si est mortuum non est animal: si est animal animal est et assumamus non esse mortuum: non necesse est esse vel non esse animal. nam quod adhuc animalia sunt: et quod nunquam fuerunt non sunt mortua. quocirca non sequitur: ut sit vel non sit animal. Quod. n. mortuum non est potest esse animal: ut

canis vivens: et non esse ut lapis. At si. c. terminus affirmetur: erit perfecta conclusio non esse. b. nam si sit. c. est. a. si vo sit. a. non erit. b. Id. n. consequitur superius positum propositio. si igitur sit. c. non erit. b. at si negetur. c. neque ad. a. neque ad. b. necessitas vlla producet. velut in his terminis. nam si non est animal. neque animal: neque mortuum vel esse: vel non esse necesse est. **S**exte propositio. hęc est conclusio. si est. b. non est. a. si non est. c. est. a. Dico quod si est. b. erit. c. nam si est. b. non est. a. si non sit. a. erit. c. Talis enim in hac parte propositio consequentia est. Si igitur sit. b. erit. c. quod si. b. terminus abnuatur nihil necessarium fiet. nam si non sit. b. nec. a. nec. c. terminorum vel ad esse vel non ad esse sequitur vlla necessitas: ut in terminis patet. nam si sit. b. mortuum. a. animal. c. animal et proponatur: si mortuum est: non est animal: si non est animal est animal: si non sit mortuum non necesse est esse: vel non esse animal. Quocirca ne animal quidem. at si. c. terminus assumatur: si quidem in negatione sit positus fiet rata conclusio non esse. b. terminum. nam quoniam non est. c. est. a. at si sit. a. non est. b. si igitur non sit. c. non erit. b. quod si affirmetur. c. terminus nihil est necessarium. neque enim si sit. c. quoduis. a. non esse necesse sit. ad. b. terminus necessitas vlla pueniet: ut et in terminis patet. nam si sit animal non necesse est non esse animal sed non necesse est esse mortuum. **S**eptime propositio talis est syllogismus. Enunciatur enim si non est. b. non est. a. si est. c. est. a. Dico quod si non est. b. non est. c. si non sit. b. non erit. a. quod si. a. non fuerit. c. non erit. Id. n. sequitur eam propositio. ne qua dicebat si esset. c. terminus. a. quoque consequitur ut est. si igitur non sit. b. non erit. c. quod si affirmetur. b. nihil est necessarium. neque. n. si sit. b. vel. a. vel. c. esse: aut non esse necesse est ut in terminis patet. nam si sit. b. animal. a. animal. c. sensibile et sit propositio. Si animal non est non est animal: si sensibile est animal est. si assumatur esse animal: neque animal necesse est esse: neque sensibile. At si propositio terminus fiat assumptio: si quidem affirmabitur. erit firma conclusio: si negatur nullus est syllogismus. nam si est. c. est. a. si sit. a. erit. b. Id enim consequetur eam propositio. que ait. si non sit. b. non esse. a. si igitur sit. c. erit. b. At si idem. terminus abnuatur nihil est necessarium. nam si non sit. c. neque ad. a. neque ad. b. terminus necessitas vlla contingit. velut si non sit sensibile non sit forsitan animal: sed non necesse est esse animal. **R**eperiuntur vo termini in quibus ne. a. quidem non esse. necesse est. **O**ctavus modus est in quo ita proponitur si non est. b. non est. a. et si non est. c. est. a. Dico quod si non est. b. est. c. si enim non sit. b. non erit. a. quod si non sit a. erit. c. id. n. consequetur eam partem propositio. que dicebat. si non est. c. est. a. Si igitur non sit. b. erit. c. quod si. b. terminus affirmetur: nihil est necessarium. nam si sit b. neque esse: neque non esse necesse est. a. terminus quo fit ut ne. c. quidem. Id vo tali liquet exemplo si sit. b. animal. a. animal. c. insensibile et proponatur: si non sit animal non est animal: si non sit insensibile: est animal. Si igitur affirmemus in assumptione. b. terminum: et dicamus at qui est animal non necesse est esse: vel non esse animal vel insensibile. Quocirca nullus est syllogismus at si. c. terminus abnuatur: fiet protinus syllogismus. nam si non est. c. est. a. si vo est. a. erit. b. si igitur non sit. c. erit. b. quod si. c. terminus affirmetur nihil est necessarium nam et si. a. terminum non esse necesse est: nihil necessarium cadit quantum ad. b. terminum. id vo tali demonstrat exemplo si sit insensibile: non est animal: quod si non est animal: non necesse est esse vel non esse animal in non equimodis igitur propositio. siue. b. siue. c. terminus

terminus assumat. viii. necesse est ex vtraq; parte fieri syllogismos. Relique vero ex vtraq; parte octene complexiones necessitate priuate sunt. At si sint equimode: nullus omnino est syllogismus Equimode vero dicitur quoties. a. terminus ad utrosq; vel esse vel non esse proponitur. oēs autem equimode propositiones sunt huiusmodi
Si est. b. est. a. si est. c. est. a. si est. b. est. a. si non est. c. est. a. si non est. b. est. a. si non est. c. est. a. si non est. b. non est. a. si est. c. non est. a. si est. b. non est. a. si non est. c. non est. a. si non est. b. non est. a. si est. c. non est. a. si non est. b. non est. a. si non est. c. non est. a. in quibus et per consequentiam proponam superius descriptam: et per exempla curretes possum lucide et constanter agnoscere: nullam omnino in syllogismis fieri necessitatez. Quocirca cum tribus terminis teritur propositio: et ex prima quidem figura sunt syllogismi. xvi. ex secunda syllogismi. xvi. ex tertia etiam totidem colliguntur: oēs ex tribus terminis syllogismi quod dragita octo sunt. **C** Restat vero ut de his syllogismis dicamus qui duabus hypotheticis connectuntur. quorum quidem consequentie similis modus est: ut in his propositionibus que duabus categoricis: ac simplicibus efficiantur. In oibus enim siquidem velimus astruere primam totius propositionis partem. si vero in conclusione aliquid est destruendum: secunda negabitur. Siue autem priora denegetur: siue posterior affirmetur: nulla sit omnino necessitas: nisi in quinta: septima: tertiadecima et quarta decima propositione. In quibus non complexionis natura: sed terminorum proprietates consequentiam facit: sicut in his syllogismis fieri docuimus: qui in his propositionibus constant: que duabus simplicibus continentur. horum autem omnium qui ex duabus hypotheticis consistunt propositiones apposui: quarum differentias cum lector agnouerit: ad earum exempla necesse est vertatur: que ex simplicibus et categoricis iuncte sunt. Sunt autem omnes propositionum differentie: que ex duabus hypotheticis copulantur huiusmodi.

- S**i cum est. a. est. b. cum sit. c. est. d.
- S**i cum est. a. est. b. cum sit. c. non est. d.
- S**i cum est. a. est. b. cum non sit. c. est. d.
- S**i cum est. a. est. b. cum non sit. c. non est. d.
- S**i cum sit. a. non est. b. cum sit. c. est. d.
- S**i cum sit. a. non est. b. cum sit. c. non est. d.
- S**i cum sit. a. non est. b. cum non sit. c. est. d.
- S**i cum sit. a. non est. b. cum non sit. c. non est. d.
- S**i cum non sit. a. est. b. cum sit. c. est. d.
- S**i cum non sit. a. est. b. cum sit. c. non est. d.
- S**i cum non sit. a. est. b. cum non sit. c. est. d.
- S**i cum non sit. a. est. b. cum non sit. c. non est. d.
- S**i cum non sit. a. non est. b. cum sit. c. est. d.
- S**i cum non sit. a. non est. b. cum sit. c. non est. d.
- S**i cum non sit. a. non est. b. cum non sit. c. est. d.
- S**i cum non sit. a. non est. b. cum non sit. c. non est. d.

C In his quoque propositionibus illud inspiciendum est quod cum sedecim sint: octo quidem ita variantur: ut tamen in oibus a. terminus esse ponatur: octo vero ita: ut idem. a. terminus non esse dicatur. Illud vero quoquomodo posite fuerit habebunt vim conditionalium propositionum ex duabus hypotheticis constantium. Nam si quis sic dicat: si cum homo est: animal est cum sit animal: corpus est: non fecit eam propositionem que ex duabus conditionalibus constat. Neque ideo animal corpus est: quia homo animal est nec conditio sequitur conditionem: sed si eas separet: per seque pronunciet vtraque huius in terminorum consequentia necessitatez. Nam et qui homo est animal est: et qui animal est cor-

pus est: et per se iste propositiones vere sunt nec conditione iunguntur: ut igitur singulari natura clarescat de vnaquaque est differendum. **C** Prima igitur propositio talis esse debet: ut si sit. a. positum. b. terminus non continuo subsequatur. Itemque si. c. ponatur non necesse sit. d. terminum consequi: sed posito. a. quidem termino. c. terminum. posito vero. b. terminum. d. esse necesse sit. **T**unc enim eueniet: ut si posito. a. fuerit. b. necesse sit. c. posito subsequi. d. ut si sint termini. a. homo. b. medicus. c. animal. d. artifex. **P**osito. n. boie non necesse est ut medicus sit: et cum sit animal non necesse est ut sit artifex. **A**t si homo sit: necesse est ut sit animal: et si medicus sit: necesse est ut artifex sit. **H**oc itaque posito eueniet: ut si cum homo sit medicus est: cum sit animal: sit artifex.

Secunda propositio ita esse debet. ut. a. atque. b. item. c. atque. d. preter se esse possint: sed. a. preter. c. esse non possit. b. aut atque. d. simul esse non possint. **T**unc enim eueniet ut si posito. a. termino. b. fuerit consequitur: posito. c. non esse. d. necesse sit: ut si sit. a. homo. b. niger. c. animal. d. albus homo namque preter nigrum: et animal preter album. et esse et non esse potest. homo vero preter animal: nigrum vero cum albo esse non possit: euenietque: ut cum sit homo: sit nigrum cum sit animal: non sit albus. **I**tem tertia propositio tales terminos esse oportebit. ut. a. preter. b. esse possit. c. vero vel cum. a. vel cum. d. esse non possit. quocirca eueniet: ut si posito. a. termino sit. b. negato. c. termino. d. esse necesse sit. ut si sit. a. quidem animal. b. medicus. c. inanimatum. d. artifex. animal enim preter medicum esse potest. inanimatum vero neque cum animato neque cum artifice iungi potest. itaque si cum animalus est medicus est: cum inanimatum non sit artifex est.

Quarta propositio his terminis contentenda est: ut. a. quidem cum. b. termino. c. aut cum. d. vel esse vel non esse possit. Neque vero. a. cum. c. neque. b. cum. d. **V**illo modo esse possibile sit. **T**unc enim eueniet: ut si. a. posito. b. subsequatur: negato. c. negetur etiam. d. ut si sit. a. homo. b. niger. c. inanimatum. d. album. homo quidem preter nigrum inanimatum vero preter album et esse et non esse potest: neque tamen homo cum inanimato. neque nigrum cum albo esse possibile est: si tamen cum homo sit: niger est sequitur: ut cum non sit inanimatum: non sit album. **Q**uinte propositio huius membra sint: ut. a. preter. b. et. c. preter. d. et esse et non esse possint: sed. a. preter. c. esse non possit. b. atque. d. nunquam simul esse possint: ita ut si alter non sit: alter esse necesse sit: tunc eueniet ut. si. a. posito. b. negetur. c. posito. d. sequatur ut si sit. a. quidem homo. b. eger. c. animal. d. sanus. homo quidem preter egritudinem: animal vero preter sanitatem et esse et non esse potest: sed si homo sit. animal esse necesse est: et si non sit eger sanus esse necesse est: itaque fiet ut si cum sit homo: non sit eger: cum sit animalus: sit sanus. **S**exta propositio hos terminos habere desiderat: ut. a. preter. b. et. c. preter. d. esse et non esse possit. **I**dem vero. a. preter. c. et. d. preter. b. esse non possit. tunc enim eueniet ut si. a. posito non est. b. posito. c. non sit. d. ut si sit. a. homo. b. artifex. c. animal. d. medicus. homo enim preter artificium: et animal preter medicinam esse et non esse potest. neque vero homo preter animalus: neque medicus preter artificium esse potest. **Q**uo fit ut si cum homo est artifex non est: cum sit animalus: non est medicus.

Septime propositio huius termini sunt: ut. a. quidem preter. b. esse possit. c. vero neque cum. d. neque cum. a. esse possit. b. etiam cum. c. simul esse non possit: ita namque eueniet: ut si posito. a. b. etiam denegetur: negato. c. termino. d. etiam sequatur: ut si. a. quidem sit animalus. b. sanus. c. inanimatum. d. eger. Animalus quidem preter sanitatem et esse

Liber

et non esse potest. Inanimatum vero neque cum animato: neque cum egro convenire potest. Quo fit ut si cum animatum est: sanum non est: Lū non sit inanimatum: egrum sit. **C**Itē octava propositio bis terminis copulanda est ut. a. quidem propter. b. terminum esse vel non esse possit. c. vero neque cum. a. neque cum. d. esse possit: sed. d. propter b. esse non possit. Hoc enim pacto eveniet: ut si. a. posito. b. denegat. denegato. c. termino. d. terminus non sit: ut si sit. a. animatum. b. artifex. c. inanimatum. d. medicus. Animatum. n. propter artificium et esse et non esse potest. Inanimatum vero neque cum animato: neque cum medico evenit. Medicus vero propter artificium esse non potest. unde evenit ut si cum animatum est: non sit artifex cum non sit inanimatum: non sit medicus. **C**Nonna propositio fiet. si. a. quidem atque. b. simul esse non possint. c. vero possit esse propter. d. cum. a. vero esse non possit. Tūc. n. eveniet: ut si negato. a. b. esse consequatur. c. posito. d. sequatur: ut si sit. a. quidem inanimatum. b. medicus. c. animatum. b. artifex. In animatum quippe medicus esse non potest. animatum vero potest non esse artifex. inanimatum vero atque animatum simul esse non potest. Quo fit ut si cum non est inanimatum: medicus sit: cum sit animatum sit artifex.

Decimam propositionem tales termini copulabunt. ut. a. quidem propter. b. at vero. c. propter. d. esse possit. h. a. cum. c. g. b. cum. d. esse non possit. ita enim perveniet: ut si negato. a. esse. b. consequatur: posito. c. termino. d. si esse necesse sit: ut si sit. a. inanimatum. h. nigrum. c. animatum d. album. Inanimatum quippe propter nigrum: et animatum propter album et esse et non esse possunt. Sed inanimatum cum animato et nigrum cum albo esse non possunt simul. Sed si negatum fuerit inanimatum et consequentum sit nigrum posito animato album esse negabitur.

CItē undecima propositio ea sit: ut neque. a. cum. b. neque c. cum. d. simul esse possit. a. vero sine. c. et. b. sine. d. esse non possit. ita enim si cum sit. a. negatum. b. sequatur. cum. a. negabitur. d. esse necesse est: ut si sit. a. inanimatum. b. medicus. c. inuitale. d. artifex. inanimatum quidem medicus esse non potest. Quodcirca ne inuitale quidem artifex sed quod inanimatum est non potest non esse inuitale. itaque qui medicus est non potest non esse artifex. Si igitur inanimatum negetur et medicum esse consequatur: cum negabitur esse inuitale: artifex esse consequetur. **D**uodecima propositio est quā talibus terminis constare oportet: ut. a. quidem propter. b. at vero. c. propter. d. vel esse vel non esse possit. A. vero sine. c. et. b. cum. d. esse non possint. ita. n. cadet ut si. a. negato. b. sequatur. c. negato. d. etiam negetur: ut si fuerit. a. inanimatum. b. album. c. inuitale. d. nigrum. inanimatum quidem propter album: inuitale at propter nigrum vel esse vel non esse potest. Si tamen inanimatum homo sit: et sit album: cum inuitale non sit non erit nigrum

Tertiadecima propositio bis terminis conectenda est ut. a. quidem propter. b. at vero. c. propter. d. esse possit. a. vero atque. c. et. b. atque. d. ita simul esse non possint: ut si alterum eorum non fuerit alterum esse necesse sit: ita namque fiet: ut cum. a. negatum sit. b. negetur. cum. c. affirmatum sit. d. affirmetur: ut si sit. a. irrationabile. b. egrum c. rationabile. d. sanum. Irrationabile namque propter egrum et rationabile propter sanitatem esse potest: irrationabile vero atque rationabile: et egrum atque sanum simul esse non possunt: si tamen alterum eorum non fuerit: alterum esse necesse est. itaque fit ut si irrationabili denegato egrum denegat rationali posito sanum ponatur. **Q**uartadecima propositio bis terenda membris est: ut. a. quidem propter. b. et. c. propter. d. esse possint. Sed. a. atque. c. simul esse non possint ita ut cum alterum non fuerit alterum esse necesse

fit. **D**. vero propter. b. esse non possit. fit igitur ut si cum sit. a. denegatum. b. denegat. cum sit. c. non sit. d. ut si sit. a. inanimatum. b. artifex. c. animatum. d. medicus Inanimatum quidem propter artificem: animatum vero propter medicum esse potest. inanimatum vero cum animato non evenit: medicus ab artifice nullo modo separatur. fit igitur ut si cum non est inanimatum: non artifex sit: cum sit animatum non sit medicus. **Q**uintadecima propositio hos terminos habere debet ut. a. quidem si non sit. c. non esse necesse sit. **B**. vero atque. d. talia sint ut altero eorum negato alterum eorum esse necesse sit. Ita namque fiet: ut si cum sit. a. denegatum. b. negetur cum negabitur. c. affirmetur. d. ut si sit. a. quidem irrationale. b. sanum. c. inanimatum. d. egrum. irrationale quidem si non sit: non est inanimatum: sanum at atque egrum simul esse non possunt: et qui sanus negaverit egrum necesse est affirmet. Itemque e diverso est igitur ut si negato irrationabili negetur sanus: negato inanimato egrum ponatur. **S**extadecima propositio est: que his terminis constat: ut. a. quidem propter. c. at. vero. d. propter. b. esse non possit. a. vero cum. b. et. c. esse nullo modo possint. Evenit igitur ut si. a. quidem negato negabitur. b. denegato. c. d. terminus abnuatur: ut si sit. a. inanimatum. b. artifex. c. inuitale. d. medicus: inanimatum propter inuitale et medicus propter artificem esse non potest: inanimatum vero cum artifice et inuitale cum medico esse non poterit. Si igitur negato inanimato negetur artifex: negato inuitali negetur medicus. **C**Atque hec quidem ratio propositionum quarum superius exempla descripsimus: iccirco intelligatur assumpta: ut earum natura claresceret: non quo aliter termini inter se esse non possint. **M**ā ut superius dictum est: non sufficit quolibet modo iungere terminos: ut fiat hypothetice propositiones ex duabus conditionalibus coniuncte. **N**eque. n. si quis dicat si cum homo est: animal est: cum dies est lucet: tale fecerit propositionem que duabus conditionalibus consistet: iccirco quod prior conditio non est secunde conditionis. hoc igitur superius positarum propositionum ratio demonstrat: quemadmodum fit: ut conditio conditionem consequatur. Que cum ita sint de eorum dicendum est sillogismis. **C**fit igitur ex priora propositione sillogismus hoc modo. Si cum est. a. est. b. cum sit. c. est. d. At qui cum sit. a. est. b. cum igitur sit. c. erit. d. vel ita atqui cum sit. c. non est. d. cum igitur sit. a. non est. b. **P**osse vero hanc esse assumptionem superius descripta propositio natura demonstrat. **C**Itē ex secunda propositione. si cum est. a. est. b. cum sit. c. non est. d. at qui cum sit. a. est. b. Cum igitur sit. c. non est. d. vel ita. atque cum sit. c. est. d. cum igitur sit. a. non est. b. **C**Ex tertia. Si cum sit. a. est. b. cum non sit. c. est. d. atqui cum sit. a. est. b. cum igitur non sit. c. est. d. vel ita. atqui cum non sit. c. non est. d. cum igitur sit. a. non est. b. **C**Itē ex quarta si cum sit. a. est. b. cum non sit. c. non est. d. Sed cum est. a. est. b. Cum igitur non sit. c. non est. d. vel ita. Atqui cum non sit. c. est. d. cum igitur sit. a. non est. b. **C**Ex quinta propositioe sunt quattuor collectioes. ita namque termini ponuntur: ut utrobique fiat rata conclusio hoc modo. Si cum est. a. non est. b. cum sit. c. est. d. At qui cum sit. a. non est. b. cum igitur sit. c. est. d. vel ita. Atqui cum sit. a. est. b. cum igitur sit. c. est. d. vel ita. atqui cum sit. c. non est. d. cum igitur sit. a. est. b. vel ita. atqui cum sit. c. est. d. cum igitur sit. a. non est. b. **C**Ex sexta si cum est. a. non est. b. cum sit. c. non est. d. sed cum est. a. non est. b. Cum igitur sit. c. non est. d. vel ita. Atqui cum sit. c. non est. d. Cum igitur sit. a. est. b. **C**Ex septima ites sunt quattuor sillogismi hoc modo. si cum est. a. non est. b. cum non sit. c. est. d. Atqui cum est.

cū est. a. non est. b. Cum igitur non sit. c. est. d. vel ita. Atq cum sit. a. est. b. cum igitur nō sit. c. nō est. d. vel ita Atq cum non sit. c. nō est. d. cum igitur sit. a. est. b. vlt ita. Atqui cum sit. c. ē. d. Cum igitur. a. sit non est. b.

CEx octava propositione: si cum ē. a. non est. b. cuz nō sit. c. non est. d. at cum est. a. non est. b. cum igitur non sit. c. nō ē. d. vel ita. at cū non sit. c. est. d. cum igitur sit. a. est. b. Hactenus qdē de hōi ppositionibus: que. a. esse proponebant: atq ita ceteros terminos affirmādo negandoqz variabant ostēdim⁹ q fierēt sillogisimi Hinc ex his ppositionibus qui nā sillogisimi fiant dicendū est que ita ceteros terminos variant: vt. a. qdē non esse proponant. **C**Ex nona. n. ppositiōe sit sillogisimus ita. si cum non est. a. est. b. cum sit. c. est. d. atq cum non sit. a. est. b. cum igitur sit. c. est. d. vel ita at cuz sit. c. non est. d. cum igitur non sit. a. non est. b.

CItem ex decima. si cum non est. a. est. b. cum sit. c. non est. d. at cum non est. a. est. b. cum igitur sit. c. non est. d. vel ita. at cum est. c. est. d. cum non sit. a. igitur non ē. b.

CEx vndecima. si cum non est. a. est. b. cum non sit. c. ē. d. at cum nō sit. a. est. b. cum igitur non sit. c. ē. d. vel ita at cum nō sit. c. non est. d. cum igitur non sit. a. non ē. b.

CEx duodecima: si cum non sit. a. sit. b. cum non sit. c. non est. d. at. cum non sit. a. est. b. cum igitur nō sit. c. non est. d. vel ita. at cuz non sit. c. ē. d. cuz igitur nō sit. a. nō ē. b. **C**Ex tertiadecia q̄ quatuor colligit syllogisimos hoc modo. Si cum non est. a. non est. b. cum sit. c. est. d. at cum non est. a. non est. b. Cum igitur sit. c. est. d. vel ita at cum nō sit. a. ē. b. cum igitur sit. c. non ē. d. vel ita at cum sit. c. est. d. cum igitur non sit. a. nō ē. b. vel ita at cum sit. c. non est. d. cum igitur non sit. a. est. b.

CItem ex quartadecima: si non est. a. nō est. b. cum sit a. non ē. d. At cum non est. a. non est. b. Cum igitur sit. c. nō ē. d. vel ita. At cum sit. a. est. d. cuz igitur nō sit. a. ē. b. **C**Quintadecima rursus quatuor colligit sillogisimos. hoc mō. Si cuz non est. a. non ē. b. cū si sit. c. est. d. at cum non est. a. non est. b. cum non sit. c. est. d. vel ita. atqui cum non sit. a. est. b. cum igitur non sit. a. ē. d. vel ita. Cū non sit. c. nō est. d. cū igitur non sit. a. est. b. vel ita at cum non sit. a. est. d. cum igitur non sit. a. nō est. b. **C**Ex sextadecima propositione. Si cum non sit. a. non est. b. cū non sit. c. non est. d. at qui cuz nō sit. a. nō est. b. cuz igitur non sit. c. non est. d. vel ita. atqui cuz nō sit. c. est. d. Cum igitur non sit. a. est. b. Ex quibus oibus quadraginta conclusiones fiunt. Serdeciz quidem assumpta prima conditione ita vt in prima ppositiōe ne est posita. Serdeciz vō assumpta secūda conditione cōtrario modo atqz in ppositiōe est collecta. Octo vō ex quinta septima: tertiadecima ⁊ quīstadecima ppositiōibus fiunt assumptis primis qdē cōditionib⁹ cōtrario modo atqz in ppositiōe pferebant. secūdis vō conditionibus eodē mō assumptis vt in ppositiōe fuerant collocatē: vt igitur oīum ppositionum conclusionumqz ratio clarescat: omnes huiusmōdi enūciationes cum proprijs proposuimus exemplis.

Si cum sit. a. homo est. b. medicus cum sit. c. animatus est. d. artifex.

Si cuz sit. a. hō est. b. niger. cū sit. c. aīatus nō ē. d. alb⁹

Si cum sit. a. animatum est. b. medicus cuz non sit. c. inanimatum est. d. artifex.

Si cum sit. a. homo est. b. nigrum: cum non sit. c. inanimatus non est. d. album.

Si cū sit. a. hō non est. b. eger cū sit. c. aīat⁹ ē. d. san⁹

Si cum sit. a. homo non est. b. artifex cuz sit. c. animatus: non est. d. medicus.

Si cum sit. a. animatus non est. b. sanus: cum non sit. c. inanimatus est. d. eger.

Si cum sit. a. animatus non est. b. artifex cum non sit. c. inanimatus non est. d. medicus

Si cum non sit. a. inanimatum: est. b. medicus cū sit. c. animatum est. d. artifex.

Si cum non sit. a. inanimatum est. b. nigrum cum sit. c. inanimatum non est. d. album.

Si cum non sit. a. inanimatus est. b. medicus cum nō sit. c. inuitale est. d. artifex.

Si cum non sit. a. inanimatum est. b. album cum non sit. c. inuitale non est. d. nigrum.

Si cum non sit. a. irrationale non est. b. eger: cum sit. c. rationale est. d. sanum.

Si cum non sit. a. inanimatum non est. b. artifex cū sit. c. animatum non est. d. medicus.

Si cum non est. a. irrationale non est. b. sanum: cum non sit. c. inanimatum est. d. egrum.

Si cum non sit. a. inanimatum non est. b. artifex ⁊ cū non sit. c. inuitale: non est. d. medicus.

CAc de his qdē qui p cōnexionē fiunt hec dicta sūt hōi vō qui in disunctione sunt positi: illis videntur adiuncti: eorūqz modos: formasqz suscipiunt quos superius in cōnexionē positos ex his ppositionibus fieri diximus: que duabus simplicibus iungerent. Si igitur in disunctione ppositarum ppositionum ad causaz similitudinē demonstrauero: que in cōnexionē posite ex simplicibus copulate sunt: quot modi: q̄lesqz cōclusiones sunt in vnaquaqz illarum: que per cōnexionē fiunt pponunt: tot ē in his esse necesse est que per disunctionē: pronūciatqz eadē vim cōnexis habere mōstrantur. Quattuor igitur superi⁹ differentias per cōnexionē enūciatāz ppositionum esse diximus: si ex simplicibus ppositionibus copularentur hoc modo. si est. a. est. b. si non est. a. non est. b. si ē. a. nō ē. b. si non est. a. est. b. Per disunctionem quoqz ppositiones quattuor tenent differentias hoc modo. Aut ē. a. aut est. b. aut non est. a. aut non ē. b. aut ē. a. aut nō ē. b. aut nō est. a. aut ē. b. Quarum quidem ea que prima ē pponit aut ē. a. aut ē. b. In his tm̄ dici pōt: in quibus alter eorū eē necesse ē velut in cōtrarijs medietate carentibus similisqz ei ē ppositioni: que dicit. Si non ē. a. est. b. Que enim pponit aut ē. a. aut ē. b. id itelligit neqz simul vtraqz esse posse: ⁊ si alterum non fuerit: consequi vt sit alterum. Itaqz si non sit. a. erit. b. sed hoc vna est eaz ppositionum: q̄ in his que per cōnexionē fiunt superius numerauimus. Quicūqz igitur sillogisimi in ea ppositione fiunt: que est si non ē. a. ē. b. Hi etiam in ea faciendi sunt: q̄ p disunctionē pponitur: vt cum dicimus aut est. a. aut ē. b. fiunt autem in superiore quattuor modis. Quālibet enim ptē ppositionis assumpseris: siue precedentem: siue etiam consequentem: siue negatiuo modo: siue affirmatiuo faciet sillogisimum. Nam si hec ppositio sit si non est. a. est. b. siue non sit. a. erit. b. siue sit. a. non erit. b. siue si sit. b. erit. a. siue sit. b. non erit. a. In ppositione quidē disunctiua idē ē. Nam cum dicitur aut est. a. aut est. b. si quidem. a. fuerit. b. non erit q̄ si. a. non fuerit. b. erit: ⁊ si. b. non sit erit. a. si. b. fuerit nō erit. a. Id quoqz tali declaratur exemplo. Nam si sit ppositio: aut eger est aut sanus: quicquid horū. in assumptione assumptum fuerit vel negatum alteri pars vel affirmabit vel negabit hoc modo. Nam si sanus ē nō ē eger si nō ē sanus: est eger: si eger est non est sanus. si non est eger est sanus. Itē ea disunctiua qua pponebat

De trinitate

aut. non est aut. b. non est sit quidē de his: que quolibet modo simul esse non pnt et si nō alterum eorum eē ne-
 cesse sit: similisq; ē ei p̄positioni connerere per quā ita
 p̄ponit: si ē. a. non ē. b. Que. n. sic enuntiat: aut non ē
 .a. aut non est. b. id nimirum sentit q; si. a. sit. b. esse si
 possit. id ita probatur. Cum enim proponitur hoc mo-
 do: aut non est. a. aut non est b. si assumatur eē. a. nō
 erit. b. Quocirca ei p̄positioni cōnere similis est que
 ita enuntiat si sit. a. non esse. b. In hac vō p̄positiōe
 due tm̄ complexiones syllogismos creabant. Illaz si es-
 set. a. non erat. b. et si esset. b. nō erit. a. Si cum nō eēt
 a. non necesse erat esse vel non esse. b. Siue autem nō
 esset. b. non necesse erat esse vel non esse. a. Quocirca
 et in disiunctiua p̄positione totidem syllogismos eē ne-
 cesse est: totidem vō incollectibiles complexiones. nō
 cum ita p̄ponitur: aut non est. a. aut non est. b. ita di-
 citur si sit. a. non erit. b. si sit. b. non erit. a. Siue autem
 non sit. a. non necesse erit eē vel nō esse. b. siue nō sit.
 b. non necesse erit vel esse vel nō eē. a. velut in his ap-
 paret exemplis. Si enim quis dicat: aut nō est albū:
 aut nō ē nigrū: sed assumat. At qui est albū nō erit ni-
 grum: vel rursus atqui est nigrū: non erit albū. Siue
 autē albū non esse assumpserit: non necesse erit eē v̄l
 non esse nigrum siue nigrū non esse assumpserit vt sit
 vel non sit album: nullā faciet necessitatē. ¶ Item ea
 p̄positio per quā ita proponit: aut est. a. aut non est
 b. dicitur quidē p̄inet adherentibus proponiturq; i
 his p̄positionib; que a maioribus ad minora tēdūt
 similisq; est ei p̄positioni cōnere: que dicit. Si nō ē
 a. non est. b. Illā q̄dū dicit: aut est. a. aut non est. b.
 non assumat atqui nō est. a. modis oibus non erit. b.
 Si igitur non sit. a. non erit. b. Id. n. hec disiunctio p̄
 mittebat. in hac vō siquidē. a. negaret vel affirmare-
 tur: hoc fiebat aliquid syllogismus. Siue aut. a. affir-
 maret siue. b. negaretur: nulla erat in conclusione ne-
 cessitas. idē p̄uenit in disiunctis. Illam cum p̄ponitur
 aut ē. a. aut non est. b. siquidē non sit. a. non erit. b. Si
 vō sit. b. erit. a. q; si sit. a. vel non sit. b. nihil est neces-
 sarium. id. vō i his terminis approbat: si quis ita pro-
 ponat: aut aīal est aut nō hō. si nō sit aīal non erit hō
 si hō sit aīal ē: siue autē aīal sit non necesse est eē ho-
 minē siue hō non sit non necesse est aīal interire. Ea
 vō p̄positio que dicit: aut nō est. a. aut est. b. in his q̄
 sibi adherent p̄positioni pōt et a minoribus ad maio-
 ra contēdit et est sicut ei p̄positioni cōnere que dicit
 Si est. a. est. b. Illam cum ita quis enunciet siquidem
 assumatur eē. a. statim consequitur vt sit. b. S; i hac
 p̄positiōe siquidē affirmet esse. a. sequetur vt sit. b.
 Quod si negaret. b. sequebat vt non eēt. a. Siue aut
 negaret. a. siue affirmaret. b. nihil necessarium vide-
 bitur accidere. Et in ea igit p̄positione disiuncta q̄ di-
 cit: aut nō est. a. aut est. b. siquidē fuerit. a. erit. b. si si
 fuerit. b. non erit. a. Siue aut non sit. a. siue sit. b. nul-
 la est necessitas syllogismi. vt in hoc declaratur exem-
 plo: aut nō est hō: aut aīal est. Si igitur assumamus
 atq; est homo erit aīal. Si negemus esse aīal: non erit
 homo si autē hōiem negemus: vel animal affirmem;
 nihil necessarium euenit. Quocirca ex his que superi-
 us dicta sunt declaratur: quot disiunctarum p̄posi-
 tionum syllogismi sunt: vel quibus ab his que cōnere
 sūt differentiis segregent. Que enim cōnere sunt q̄-
 dam in eo q; est eē vel nō eē sequentiā mōstrant. que
 vō per disiunctiones proponuntur: ita sunt vt sibi met
 consentire non possint. Inuenias quoq; p̄ cōnexionē
 p̄positiones: que id itelligi volūt: vt a se nequeat se

parari vt cum ita proponimus. si est. a. est. b. Id nimirum
 hec p̄positio itelligit q; si eē poterit: a. statim cō-
 sequē vt sit etiā. b. Nulla vero earum que in disiunctio-
 ne sunt ita p̄ponitur: vt simul esse videant. Cum eni
 dicim; aut est. a. aut. b. est. aut easdē p̄positiōes quo-
 libet mō alio variamus: id aut cōiunctio que disiun-
 ctiva ponit: sentit sicut eas esse nō posse. Et cū late eaz-
 pateat differentia: iccirco nunc de eisdē pauca subiū-
 tim; qm̄ totidem syllogismos fieri dicebamus. i his
 p̄positionib; que p̄ disiunctionē ferent: quot etiam fe-
 rent in cōneris. Et qm̄ de oib; quoquomodo possint
 fieri hypotheticis syllogismis sufficienter dictum est
 hic operis lōgitudinē terminemus. **Explicit.**

¶ Incipit liber Boetij ad Simachū quo mō trinitas
 est vnus deus et non tres dii.

¶ Prologus.

¶ Inuestigatam diuissime quōnem quātus
 nrē mentis igniculum lux diuina digna-
 ta ē formatā rōnib; litterisq; mandatā
 offerendā vobis cōdicandāq; curauit: tam
 vestri cupidus iudicij: q̄z nostri studios-
 sus iuenti. Qua in re qd̄ mihi sit animi
 quoties stilo excogitata cōmendo: tum ex ipsa mate-
 rie difficultate: tū ex eo qd̄ caris. i. vobis tm̄ qd̄ loquor
 itelligi pōt. Neq; enim fame iactatione et ianibus vul-
 gi clamoribus excitamur. S; si quis est fructus erte-
 rior: hic nō aliā pōt nisi materies siles sperare sniam
 Quocūq; igit a vobis deieci oculos. ¶ Partī ignaua
 segnitie: partī callid; liuor occurrit: vt cōtumeliā vi-
 deat diuinis tractatibus irrogare: qui talibus homi-
 nū mōstris non agnoscenda hic potiusq; p̄culcāda p̄-
 iecerim. Iccirco stilū breuitate cōtrabo et ex itimis sū-
 pta phie disciplinis: nouor; verbor; significatiōibus
 volo. At hec mihi tm̄ vobisq; si qm̄ ad ea conuertitis
 oculos colloquātur. Ceteros vō ita submouimus: vt
 qui capere intellectu nequiverint ad ea etiā legenda
 videant indigni. Sed nec tm̄ a nobis queri oportet.
 quāto humane rōnis stuitus ad diuinitatis valet cel-
 sa conscendere. Illā ceteris quoq; artibus idē quasi q̄-
 dā finis est constitutus: quousq; pōt via rōnis accede-
 re. Neq; enī medicina semp egris affert salutē: s; nul-
 la erit culpa medētis. si nihil eoz que fieri oportebat
 omiserit. Idemq; sit in ceteris. Ac quātū hec diffici-
 lior questio est: tā facilior debet esse ad veniā. Vobis
 tm̄ et illud ispicendū est: an ex beati augustini scripti-
 scia rōnā aliquos in nos veniēs fructus intulerit. ac
 de p̄posita questione hinc sumamus initium.

¶ Explicit prolog; ¶ Incipit liber primus de trinitate

¶ Christiane religionis reuerentiā plures vsur-
 pat: sed ea fides pollet maxie ac solitarie et
 que tm̄ pp̄ vltius p̄cepta regulaz quib; eius-
 dē religionis intelligatur auctoritas. Tum
 propterea q; eius cultus per oēs pene mun-
 di terminos emanauit catholica vel vniuersalis voca-
 tur. Cuius h de trinitatis vnitatis sententiā pater inq-
 unt deus: filius deus: spiritus sanctus deus. Igit pater
 filius spiritus sanctus vnus deus: non tres dii. Cui cō-
 iunctiōis ratio est in differentia: eos enim differētia
 comitat: qui vel augent vel minuunt: vt arriani. Qui
 gradibus meritorum trinitatē variantes disrabunt
 atq; in pluralitatē deducūt. ¶ Principium. n. pluralita-
 tis alteritas ē: p̄ter alteritatē enim nec pluralitas qd̄
 sit itelligi pōt. Trium nāq; rerū in quolibet tum ge-
 nere tm̄ specie: tum numero diuersitas constat. Quo-
 tiens idē dicit totiens diuersum etiam predicat. Idē
 vero